C/2024/1592

5.3.2024

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Kuriteoohvrite õiguste direktiivi läbivaatamine“

(COM(2023) 424 final – 2023/0250 (COD))

(C/2024/1592)

Raportöör: **Dovilė JUODKAITĖ**

Konsulteerimistaotlus	Euroopa Komisjon, 18.8.2023
Õiguslik alus	Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 304
Vastutav sektsioon	tööhõive, sotsiaalküsimuste ja kodakondsuse sektsioon
Vastuvõtmine sektsioonis	21.11.2023
Vastuvõtmine täiskogus	14.12.2023
Täiskogu istungjärk nr	583
Hääletuse tulemus	
(poolt/vastu/erapooletuid)	206/1/3

1. **Järeldused ja soovitused**

1.1. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee väljendab heameelt kuriteoohvrite õiguste direktiivi kavandatud läbivaatamise üle. Kõnealune ettepanek võib aidata kaasa kuriteoohvrite õiguste paremale kaitsele ning muuta kohtuasutuste töö pikas perspektiivis tulemuslikumaks ja kulutõhusamaks.

1.2. Komitee rõhutab muudatuste tähtsust, et parandada ohvrite individuaalset hindamist ja nende toetamist kogu kohtumenetluse vältel. Kuigi ohvreid ja kuriteoliike ei tohiks jagada tähtsateks ja vähemtähtsateks, võivad mõned ohvrid vajada täiendavat tuge ja kaitsemeetmeid. Komitee soovitab Euroopa Komisjonil koos liikmesriikidega välja töötada üksikasjalikud suunised erinevate asutuste kohta, kes peavad hindamist läbi viima.

1.3. Komitee soovitab kehtestada rangemad nõudmised spetsialistide koolitamiseks ohvrite õiguste valdkonnas ning kutsub Euroopa Komisjoni üles töötama välja suunised ja kvaliteedistandardid toe pakkumiseks. Liikmesriike tuleks ärgitada vahetama parimaid tavasid kvaliteetse toe pakkumise, sealhulgas psühholoogide ja spetsialistide koolitamise kohta.

1.4. Samuti soovitab komitee luua igas liikmesriigis tervikliku teabevahetusraamistiku, et parandada juurdepääsu teabele.

1.5. Komitee avaldab kahetsust vaimse tervise probleemide lisamise üle kuritegude ja ohtliku käitumise loetellu kurjategijast tuleneva ohu individuaalse hindamise kontekstis. See viide tuleks tekstist välja jätta.

1.6. Komitee väljendab heameelt õiguse üle vaadata läbi kohtumenetluse käigus tehtud otsused, sealhulgas otsused suulise tõlke kohta kohtuistungite ajal. Komitee kutsub liikmesriike üles tagama, et ohvreid teavitatakse nõuetekohaselt sellest õigusest, ning võtma meetmeid, et tagada selliste läbivaatamiste viivitamatu läbiviimine.

1.7. Komitee pooldab kavatsust parandada ohvrite juurdepääsu hüvitisele. Komitee soovitab liikmesriikidel jagada oma häid tavasid tugevate hüvitusskeemide väljatöötamisel, võttes arvesse ka selliste skeemide finantsmõju.

1.8. Komitee kutsub liikmesriike üles eraldama direktiivi ülevõtmiseks ja rakendamiseks piisavalt rahalisi vahendeid ning kutsub komisjoni üles tagama, et ELi poolset rahastust suurendatakse ja kasutatakse direktiivi rakendamiseks.

1.9. Rakendamise jälgimiseks peaks Euroopa Komisjon toetama liikmesriike andmete kogumisel, sealhulgas ühiste standardite, jaotuse ja aruandevormide koostamise kaudu.

2. **Arvamuse taust**

2.1. Ohvrite direktiiv ([1]) võeti vastu 2012. aastal, et kehtestada kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded kogu Euroopa Liidus ([2]). Nii isikute õigusi kriminaalmenetluses kui kuriteoohvrite õigusi käsitlevate miinimumeeskirjade kehtestamise õiguslik alus on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 82 lõike 2 punktis c.

2.2. 2020. aastal hindas Euroopa Komisjon ohvrite direktiivi rakendamist, võttes hindamisaruande vastu 11. mail 2020 ([3]). Aruandest selgus, et paljud liikmesriigid ei olnud direktiivi täielikult üle võtnud ülevõtmise tähtpäevaks (16. november 2015). Euroopa Komisjon algatas puuduliku ülevõtmise ([4]) tõttu kokku 26 rikkumismenetlust, millest enamik on nüüdseks lõpetatud. Muu hulgas esines probleeme seoses määratluse puudumise või määratlusele mittevastavusega; raskustega teabele juurdepääsu õiguslikul ja praktilisel võimaldamisel; menetlusõigustega seotud küsimustega ([5]) ja teisese ohvristamise ennetamisega kriminaaluurimise ajal; ohvrite individuaalse hindamisega; erivajadustega ohvrite erikaitsega ning andmete kogumisega.

2.3. Et parandada direktiivi rakendamist ja pakkuda paremat kaitset kõigi kuritegude ohvritele ELis, võttis Euroopa Komisjon 24. juunil 2020 vastu esimese ohvrite õigusi käsitleva ELi strateegia (2020–2025). Strateegias kohustub Euroopa Komisjon hindama ELi vahendeid ja nende võimalikke puudusi ning esitama „vajaduse korral 2022. aastaks seadusandlikud ettepanekud ohvrite õiguste tugevdamiseks“.

2.4. Direktiivi läbivaatamine hõlmas põhjalikku konsultatsiooniprotsessi, sealhulgas avalikku konsultatsiooni ja sihipärast konsultatsiooni ohvrite õiguste platvormi sidusrühmadega. Komitee peab seda protsessi tervitatavaks, märkides, et ettepaneku avaldamist nõudsid ohvrite õiguste ja kodanikuühiskonna organisatsioonid ([6]).

3. **Üldised märkused**

3.1. Komitee väljendab heameelt direktiivi läbivaatamise ettepaneku üle, mis sisaldab muudatusi kuriteoohvrite õiguste suurendamiseks eri valdkondades ja õigusaktide erinevates sätetes, et parandada ühiskonna vastupanuvõimet ja tõhustada kohtuasutuste toimimist.

3.2. Direktiivi läbivaatamine on kooskõlas muude ELi õigusaktide ja poliitikameetmetega, sealhulgas strateegiaga põhiõiguste harta ([7]) kohaldamise tugevdamiseks ELis ning püüetega viia ELi õigusi ja väärtusi paremini ellu sellistes valdkondades nagu ohvrite õigused ja õiguskaitse kättesaadavus, nagu komitee märkis arvamuses „Strateegia põhiõiguste harta kohaldamise tugevdamiseks ELis“ ([8]).

3.3. Komitee tunnustab Euroopa Komisjoni selle eest, et ettepanekus on arvesse võetud digipööret ja uute tehnoloogiate arendamist. Artikli 26 punkti b kohane elektrooniliste sidevahendite kasutamine võib aidata õigusemõistmist ohvritele kättesaadavamaks teha ning on kooskõlas Euroopa Komisjoni digipöördepoliitikaga, sealhulgas õigusemõistmise digipöördega.

3.4. Nendest positiivsetest aspektidest hoolimata juhib komitee tähelepanu sellele, et digitaalsete vahendite ja tehnoloogiate kasutamine peaks olema ohvrite jaoks alati vabatahtlik. Mõned ohvrid, sealhulgas puuduva või piiratud digikirjaoskusega isikud, ei pruugi olla võimelised neid sidevahendeid ja -tehnoloogiaid kasutama. Kuriteoohvritele tuleks alati võimaldada ka mittedigitaalseid lahendusi.

3.5. Kuigi direktiiv on horisontaalne ja seda kohaldatakse kõigi kuriteoohvrite suhtes, on oluline meeles pidada, et tõrjutud rühmadel on suurem oht langeda ohvriks, sealhulgas vägivalla ja vihakuritegude ohvriks, ning nende puhul on väiksem tõenäosus, et nad teatavad kuritegudest, saavad õiguskaitset ja piisavat tuge. Komitee rõhutab, et ohvritele tuleb anda ulatuslikud õigused ning tagada tugi ja teenused, milles võetakse arvesse ohvrite ja kuritegude mitmekesisust. Selleks tuleb võtta ka sihipäraseid meetmeid.

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded ning asendatakse nõukogu raamotsus 2001/220/JSK (ELT L 315, 14.11.2012, lk 57).
([2]) Direktiivi kohaldatakse kõigi ELi liikmesriikide suhtes, välja arvatud Taani, kes sellest loobus.
([3]) COM(2020) 188 final (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=COM:2020:188:FIN).
([4]) https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/et/ip_23_3724.
([5]) Eelkõige puudused artikli 17 lõike 3 rakendamisel, millega tagatakse, et kaebus edastatakse viivitamata riigile, kus kuritegu toime pandi.
([6]) https://victim-support.eu/news/joint-statement-for-european-day-for-victims-of-crime/.
([7]) ELT C 326, 26.10.2012, lk 391.
([8]) ELT C 341, 24.8.2021, lk. 50.

3.6. Komitee toetab Euroopa Komisjoni otsust pöörata rohkem tähelepanu haavatavatele ohvritele, sealhulgas tugevdades konkreetsete vajaduste individuaalset hindamist, pakkudes tasuta psühholoogilist abi ning lisades lapsohvrite ja puuetega ohvrite puhul erimeetmed ja -nõuded. Komitee väljendab heameelt ka otsuse üle teha kuritegevusest teatamine ebaseaduslike rändajate jaoks lihtsamaks, keelates ohvri elanikustaatust käsitlevate isikuandmete edastamise rändeasutustele, kui need andmed on kogutud kuritegevusest teatamise tulemusena.

3.7. Komitee märgib, et kuigi ettepanekus nõutakse ametiasutustelt, et nad tagaksid, et individuaalsetes hindamistes võetakse arvesse ohvrite isikuomadusi, sealhulgas bioloogilist ja sotsiaalset sugu, ei sisalda ettepanek terviklikku soolist perspektiivi ega pakutava toe soolist kontseptsiooni, mis ulatuks kaugemale soolisest vägivallast. Naised on mitmekesine ühiskondlik rühm ning nad langevad peale soolise ja koduvägivalla ka teistsuguste kuritegude ohvriks. Seega peaks teenustel ja spetsialistide koolitamisel olema sooline mõõde, et võtta arvesse naiste õigusi ja vajadusi.

3.8. Komitee väljendab suurt heameelt õiguskaitsevahendeid käsitleva artikli 26d üle, millega kohustatakse liikmesriike tagama, et ohvritel on siseriikliku õiguse kohane tõhus õiguskaitsevahend, kui rikutakse nende kõnealusest direktiivist tulenevaid õigusi. Komitee kutsub liikmesriike üles võtma meetmeid, et teavitada ohvreid nende õigusest õiguskaitsele ning tagada, et otsused tehakse ja õiguskaitsevahendid võimaldatakse aega viitmata.

4. **Konkreetsed märkused ohvrite õiguste viie peamise kategooria kohta**

4.1. Komitee väljendab heameelt asjaolu üle, et direktiivi läbivaatamisel järgitakse konkreetseid eesmärke kuriteoohvrite õiguste paremaks tagamiseks viies kategoorias: õigus teabele, õigus toetusele ja kaitsele vastavalt ohvrite individuaalsetele vajadustele, menetlusõigus ja õigus saada otsus kurjategijalt hüvitise saamise kohta. Need õigused on vajalikud selleks, et tagada ohvrite õiguste kaitse alates kuriteo toimepanemisest kuni kohtumenetluse lõpuni.

4.2. Õigust saada teavet tõhustatakse mitme sättega. Artiklis „Riiklikult koordineeritud ja koostöös koostatud protokollid“ täpsustatakse, et ohvrite, sealhulgas kinnipeetavate ohvrite õigus saada teavet tuleks tagada spetsiaalsete protokollidega. Teavet tuleb kohandada ohvrite muutuvatele individuaalsetele vajadustele ning selline „teave peab olema lihtne ja kergesti mõistetav, esitatud õigel ajal, korratud aja jooksul ning mitmes vormis, sealhulgas suuliselt, kirjalikult ja digitaalselt“. Ettepanekuga nähakse ette ka uued kohustused seoses elektrooniliste sidevahendite kasutamisega ning abitelefonide ja veebisaitide loomisega, et parandada juurdepääsu teabele. Lisaks on selles sätestatud kohustus tagada, et ohvrid saavad kuritegudest teatada „kergesti kättesaadava ja kasutajasõbraliku info- ja kommunikatsioonitehnoloogia abil“, kuid puudub artikli 5a lõikes 4 ette nähtud turvalise ja konfidentsiaalse teatamise korra tagatis. Artiklis 10a osutatakse, et ohvritele kohturuumides antav abi peab hõlmama teabe andmist.

4.3. Komitee juhib tähelepanu sellele, et õigus teabele on ohvrite jaoks vältimatult vajalik, et nad saaksid kasutada oma muid õigusi. Komitee soovitab luua igas liikmesriigis ulatusliku teabevahetusraamistiku. Liikmesriigid peaksid võtma meetmeid, et suurendada teadlikkust ohvrite õigusest saada teavet. Nende meetmetega tuleks eriti silmas pidada ohvreid, kellel võib olla kõige raskem kuritegu tuvastada, teavet saada ja oma õigusi kasutada, näiteks võõrtöötajad ([9]) või muud tõrjutud rühmad, nagu hoolekandeasutustes elavad puuetega inimesed, lapsed ning mitme takistuse ja diskrimineerimisega silmitsi seisvad inimesed. Tõrjutud rühmade puhul on ärakasutamise, vägivalla ja väärkohtlemise oht suurem.

4.4. Samuti juhtub, et kuriteoohvrid ei saa oma juhtumi kohta üldse või ei saa piisavalt järelteavet. Kuigi kavandatavas tekstis viidatakse teabele „mitmes vormis“, ei kehtestata selles ranget keele- ja tõlkekohustust ega ka liikmesriikide selget ja üldist kohustust anda ohvritele teavet nende juhtumi menetlemise edenemise kohta ([10]). Komitee soovitab ELi institutsioonidel lisada rangemad sätted tagamaks, et kõik ohvrid saavad kogu protsessi vältel õigeaegselt teavet oma õiguste ja juhtumi kohta neile kättesaadavas ja arusaadavas keeles ja vormis.

([9]) Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet, „Underpinning victims' rights: support services, reporting and protection“, (2023). Aruandest selgus, et võõrtöötajatel on vähe kontakte inimestega väljaspool töökohta ja neil puudub teave abi kohta, millele neil on õigus, kui nad langevad tõsise ärakasutamise ohvriks.

([10]) Muudetud direktiivi artikli 10 punktis b viidatakse üksnes teabele selliste kohtumenetluste käigus tehtud otsuste kohta, mis puudutavad ohvreid „otseselt“.

4.5. On positiivne, et Euroopa Komisjon nõuab, et liikmesriigid tagaksid õigeaegsed ja individuaalsed hindamised, mis algatatakse ohvri esmakordsel kokkupuutel pädevate asutustega. Ettepanekus on üksikasjalikult kirjeldatud elemente, mida tuleb individuaalse hindamise käigus arvesse võtta, sealhulgas ohvri suhet kurjategijaga ja kurjategija isikuomadusi. Samuti on kirjeldatud tähelepanu, mida tuleb pöörata ohvritele, kes kuuluvad rohkem kui ühte haavatavuse ja/või kuriteo kategooriasse. Komitee jaoks ei ole siiski selge, kuidas peaksid pädevad asutused hindamist regulaarselt ajakohastama ([11]). Komitee soovitab Euroopa Komisjonil töötada koos liikmesriikidega välja üksikasjalikud suunised erinevate asutuste kohta, kes peavad hindamist läbi viima, et tagada suurem selgus nende kohustuste osas, nagu on nõutud naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamist käsitleva direktiivi ettepaneku (artikkel 23) kohaselt vägivalla ja perevägivalla ohvrite jaoks.

4.6. Komitee väljendab heameelt asjaolu üle, et ettepanekuga parandatakse ohvrite individuaalsetel vajadustel põhinevat toetust ja kaitset, tõhustades ohvrite individuaalset hindamist, et teha kindlaks konkreetsed toetus- ja kaitsevajadused, ning kasutades sätteid, mis hõlbustavad haavatavate ohvrite juurdepääsu spetsialiseeritud abile. Hindamisaruanne näitas, et direktiivi esialgne tekst ei olnud piisav, tagamaks kõigile ohvritele tõhusat toetust ([12]). Kui ohvrite vajadusi pole kindlaks tehtud, ei pruugi nad saada piisavat toetust.

4.7. Komitee pooldab ka abiteenuseid käsitlevaid sätteid, eelkõige sätteid, mis käsitlevad ametiasutuste ennetavat rolli selle tagamisel, et asjaomaste üldiste ja spetsialiseeritud abiteenuste osutajad võtaksid ohvritega ühendust, ning kohustust tagada, et ohvriabiteenistused jäävad kriisi ajal toimivaks. Lisaks kiidab komitee heaks sätete lisamise, millega tagatakse parem toetus, näiteks õigus tasuta psühholoogilisele toele seni, kuni on hindamise alusel tuvastatud selle vajadus; lapsohvrite õigus sihipärasele ja mitut asutust hõlmavale abile; puuetega inimeste õigused.

4.8. Komitee märgib, et ettepanekus on põhjalikult käsitletud kaitsemeetmeid. Samas väljendab komitee muret vaimse tervise probleemide lisamise üle kuritegude ja ohtliku käitumise loetellu kurjategijast tuleneva ohu individuaalse hindamise kontekstis. Vaimse tervisega seotud häbimärgistamine ja diskrimineerimine on endiselt levinud ning need tuleks kõrvaldada, nagu on märgitud komitee arvamuses „Vaimse tervise parandamise meetmed“ ([13]). Komitee nõuab, et tekstist jäetaks välja viide kurjategija vaimse tervise seisundile. Arvesse tuleks võtta ainult isiku ohtlikkusega seotud tegureid.

4.9. Komitee avaldab kahetsust, et ettepanekus ei käsitleta ohvritega kokkupuutuvate spetsialistide koolitamist, sealhulgas hindamise, erivajadustega ohvrite õiguste ning teabe andmise ja ohvritega suhtlemise alal. Komitee soovitab kehtestada rangemad nõudmised spetsialistide koolitamiseks ning kutsub Euroopa Komisjoni üles töötama välja konkreetsed suunised kuriteoohvrite individuaalse hindamise ja toetuse kvaliteedistandardite kohta. Komitee märgib ka, kui oluline on parandada psühholoogide teadmisi traumajärgse stressihäire kohta, et vastata sellega seotud konkreetsetele vajadustele, ning kutsub üles jagama kogu Euroopas parimaid tavasid kvaliteetse toe pakkumise kohta.

4.10. Komitee tunnistab ohvrite nõuetekohase toetamise ja nõustamise tähtsust kogu menetluse vältel. Ta märgib siiski, et artikli 10a tekst annab riigiasutustele ulatusliku kaalutlusruumi seoses sellega, milline võib olla „tugi kohturuumides“, mis võib tuua kaasa erinevusi pakutava toe kvaliteedis. Ohvrite toetamine kogu menetluse vältel peab olema tõhusam, pakkudes neile menetluse lõpuni pidevat tuge.

4.11. Komitee väljendab heameelt õiguse üle vaadata läbi kohtumenetluse käigus tehtud otsused, sealhulgas otsused suulise tõlke kohta kohtuistungite ajal ja spetsiaalsete kaitsemeetmete kohta. Ohvrite võimalus vaidlustada neid puudutavaid otsuseid sõltumata nende õiguslikust seisundist kriminaalmenetluses teeb võimalikuks ohvrite aktiivse osalemise õigusemõistmises. Komitee julgustab liikmesriike tagama, et ohvreid teavitatakse nõuetekohaselt nende õigusest otsuste läbivaatamisele, ning võtma meetmeid, et tagada selliste läbivaatamiste viivitamatu ellurakendamine.

([11]) Artikli 22 lõike 7 muudatusettepanek.

([12]) Ohvriabiorganisatsioonid hoiatasid, et alati ei hinnata individuaalseid vajadusi. Vt komisjoni talituste töödokument SWD(2022) 179 final (direktiivi 2012/29/EL hindamine) (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022SC0179); lk 70. Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet märkis, et politsei ei tegutse hindamisel mitte alati süstemaatiliselt ja korrapäraselt. Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet „Underpinning victims' rights: support services, reporting and protection“ (2023), lk 40.

([13]) ELT C 349, 29.9.2023, lk 100.

4.12. Komitee tunneb heameelt teises liikmesriigis elavate ohvrite õiguste tugevdamise üle läbi videokonverentside ja konverentskõnede võimaldamise. Kuigi teksti järgi on selle võimaluse pakkumine vabatahtlik, kutsub komitee liikmesriike üles muutma selle kohustuslikuks, kui ohvrid taotlevad seda kohtumenetluses osalemiseks. See nõue oleks kooskõlas ELi teatisega õigusemõistmise digipöörde kohta ([14]) ja kavandatava määrusega piiriülese õigusalase koostöö digipöörde kohta ([15]).

4.13. Komitee pooldab kavatsust parandada ohvrite juurdepääsu hüvitisele, tugevdades ohvrite õigust saada kriminaalmenetluses otsus hüvitise saamise kohta ning seades eesmärgiks selle viivitamatu väljamaksmise ohvrile pärast kohtuotsuse tegemist. Osa tekstist, kus esinevad fraasid „mõistliku aja jooksul“ ja „põhjendamatu viivituseta“, võib põhjustada erinevat kohtlemist ohvrite vahel ja liikmesriikide vahel, siiski tagab hüvitise maksmine otse ja põhjendamatu viivituseta ohvritele tõhusa hüvitise ja väldib teisest ohvristamist. Komitee on teadlik, et riigi võimalusel hüvitist ohvrile ette maksta ja hiljem õigusrikkujalt tagasi nõuda on finantsmõju, mida ettepanekus ei ole piisavalt hinnatud. Liikmesriigid peaksid jagama oma häid tavasid tugevate hüvitusskeemide väljatöötamisel, võttes arvesse ka selliste skeemide finantsmõju.

4.14. Liikmesriigid peaksid võtma meetmeid, et tagada ohvritele taskukohane ja kvaliteetne seaduslik esindamine, toetamaks neid juurdepääsul õigusemõistmisele ja oma nõuete esitamisel.

5. **Konkreetsed märkused direktiivi rakendamise ja järelevalve kohta**

5.1. Komitee on korduvalt juhtinud tähelepanu selguse puudumisele ja direktiivi läbivaatamisel liikmesriikidele antud ulatuslikule kaalutlusõigusele. Komitee tunneb muret selle pärast, et ebamäärane sõnastus teeb direktiivi tõhusa ülevõtmise ja rakendamise liikmesriikidele raskeks, tuues kaasa ohvrite õiguste erineva kaitse kogu ELis.

5.2. Kuigi praegune ohvrite õiguste strateegia lõpeb 2025. aastal, kutsub komitee Euroopa Komisjoni üles võtma vastu järgmise ametiaja strateegia ja tagama ohvrite õiguste platvormi töö järjepidevuse, et suunata ja abistada liikmesriike direktiivi ülevõtmisel ja rakendamisel.

5.3. Samuti kutsub komitee liikmesriike üles võtma vastu ohvrite õigusi käsitlevaid riiklikke strateegiaid või programme ning tugevdama koordineerimist ja koostööd piiriüleste juhtumite puhul. Komitee soovitab liikmesriikidel kasutada multidistsiplinaarset lähenemisviisi ja vältida kapseldumist riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil.

5.4. Komitee rõhutab, et riikliku tasandi raamistike ja koordineerimismehhanismide loomine on vajalik, et tagada ohvrite õigused ning ohvriabiteenuste tõhus osutamine iga liikmesriigi kogu territooriumil. Komitee väljendab heameelt sätte üle, mille kohaselt peavad riigid kehtestama ja rakendama konkreetsed protokollid direktiivi kohaste teenuste ja meetmete korraldamise kohta. Siiski on väga oluline, et Euroopa Komisjon jälgiks nende protokollide tõhusust ja töötaks välja meetodid teenuste kvaliteedi hindamiseks.

5.5. Hindamisaruandes märgiti rahastamise probleemi, sest vahendid – eelkõige kodanikuühiskonna organisatsioonide puhul – on minimaalsed võrreldes vajadusega kaitsta ohvreid. Komitee kutsub liikmesriike üles eraldama direktiivi ülevõtmiseks ja rakendamiseks piisavalt rahalisi vahendeid ning kutsub komisjoni üles tagama, et ELi poolset rahastust suurendatakse ja kasutatakse direktiivi rakendamiseks.

5.6. Komitee peab positiivseks ettepanekut andmete ja statistika esitamise kohta. Võrreldavate andmete kogumise tagamiseks peab komitee oluliseks, et Euroopa Komisjon toetaks liikmesriike andmete kogumisel, sealhulgas ühiste standardite, jaotuse ja aruandevormide koostamise kaudu. On soovitatav viia liikmesriikides läbi viktimoloogilisi uuringuid vastavalt kokkulepitud ühtsele metoodikale, et saada ülevaade ohvristamise tegelikust olukorrast, ning esitada uuringute käigus kogutud andmed standardsetes aruandevormides. Komitee soovitab Euroopa Komisjonil kaasata ohvriabiteenistused ja asjaomased kodanikuühiskonna organisatsioonid ühiste standardite ja aruandevormide väljatöötamisse ohvrite õiguste platvormi kaudu ning kaasates ohvrite õiguste Euroopa võrgustiku. Lisaks soovitab komitee andmete laiemat eristamist, sealhulgas puude, etnilise päritolu ja seksuaalse sättumuse alusel, kui see teave on kättesaadav ja ohvrite poolt avalikustatud.

Brüssel, 14. detsember 2023

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president

Oliver RÖPKE

([14]) COM(2020) 710 final (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0710).
([15]) COM(2021) 759 final (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021PC0759).